

EDUSKUNNAN
VALTIOVARAINVALIOKUNTA

Helsingissä

22 päivänä marraskuuta 1990

Lausunto n:o 6

Sosiaalivaliokunnalle

Sosiaalivaliokunta on 8 päivänä marraskuuta 1990 päivätyllä kirjeellään pyytänyt valtiovarainvaliokunnan lausunnon hallituksen esityksestä n:o 206 laiksi työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan, että lakia työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta muutettaisiin siten, että työterveyslaitokselle voitaisiin myöntää avustusta Raha-automaattiyhdistyksen tuotosta laitoksen uusien toimitilojen rakentamista varten.

Valiokunnan kannanotot

Hallituksen esityksessä vuoden 1991 tulo- ja menoarvioesitykseksi on lukuryhmän 33.92—95 selvitysosassa todettu, että vuonna 1990 kertyvästä Raha-automaattiyhdistyksen puhtaasta tuotosta jätetään osa jakamatta ja tästä osasta varataan 50 milj. markkaa työterveyslaitoksen tulevaa uudisrakennusta varten.

Valiokunta toteaa, että yksityisen työterveyslaitoksen ylläpitämisen työterveyslaitoksen toimintaa rahoitettiin aikanaan raha-automaattivaroilla. Tämän jälkeen työterveyslaitos on muutettu lailla työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta (159/78) yksityisoikeudellisesta säätiöstä julkisoikeudelliseksi valtion hallinnomaksi yhteisöksi. Työterveyslaitosta koskevan lain 3 §, voimaantulosäännös ja syntyausta

yhdessä Raha-automaattiyhdistyksen tuoton käyttöä koskevan raha-automaattiasetuksen 29 §:n 2 momentin säännöksen kanssa aiheuttavat sen, että nykyisellään ei katsota mahdolliseksi myöntää avustusta työterveyslaitokselle Raha-automaattiyhdistyksen tuotosta.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan hallituksen esitys on tarkoitus toteuttaa nimenomaan vuonna 1990 jakamatta jäävällä Raha-automaattiyhdistyksen tuoton osalla kertaluonteisesti; menettelystä ei ole tarkoitus tehdä pysyvää käytäntöä. Tarkoituksenmukaista olisi, että tämä näkyisi myös hallituksen esitykseen sisältyvän 3 §:n uuden 3 momentin sanamuodossa esimerkiksi seuraavasti: ”Tulo- ja menoarvion rajoissa voidaan työterveyslaitokselle myöntää uusien toimitilojen rahoitukseen avustusta Raha-automaattiyhdistyksen vuoden 1990 tuotosta.”

Edellä esitetyn kanssa sopusoinnussa olisi valiokunnan käsityksen mukaan myös se, että lakiehdotus hyväksyttäisiin yksivuotiseksi muutettuna.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tarkoituksena on edelleen, että työterveyslaitoksen uudisrakennusta varten varataan Raha-automaattiyhdistyksen jakamatta jäävästä tuoton osasta 50 milj. markan asemesta 40 milj. markkaa.

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta esittää kunnioittavasti lausuntonaan,

että sosiaalivaliokunta mietintöä laatiessaan ottaisi huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mäki-Hakola, varapuheenjohtaja Luttinen (osittain), jäsenet Ahonen (osittain), Ajo (osittain), Hokkanen, Isohookana-Asunmaa, Kettunen (osittain), Kääriäinen, Laaksonen, Lahti-Nuuttila, Maijala (osittain), Malm (osittain), Mattila

(osittain), Sasi, Savolainen, Tenhiälä, Viljanen (osittain) ja Vähäkangas (osittain) sekä varajäsenet Ikkala, Kietäväinen (osittain), Pekkari-
nen, Pohjanoksa, Renlund (osittain), T. Roos (osittain), Tiuri, Turunen (osittain) ja Valli (osittain).

Eriävä mielipide

Toteamme, että Raha-automaattiyhdistys on vuonna 1938 perustettu keräämään varoja sosiaali- ja terveysjärjestöjen työhön. Toisaalta myös yksityisen Työterveyslaitoksen ylläpitämän työterveyslaitoksen toimintaa rahoitettiin aikanaan raha-automaattivaroin. Tämän jälkeen työterveyslaitos on muutettu lailla työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta (159/78) yksityisoikeudellisesta säätiöstä julkisoikeudelliseksi valtion hallinnoimaksi yhteisöksi. Raha-automaattiyhdistyksen tuoton käyttöä koskevan raha-automaattiasetuksen 29 §:n 2 momentin mukaan avustusta ei saa myöntää menoihin, jotka lakisääteisesti tai muutoin ilmeisesti kuuluvat valtiolle.

Raha-automaattiavustuksia viime vuosina saaneiden kansalaisjärjestöjen työhön liittyy merkittävästi omaehtoista aktiivisuutta ja vapaaehtoistyötä sekä eri alojen asiantuntemusta. Näin ollen järjestöt voivat hoitaa monia toimintoja edullisemmin kuin julkinen sektori voisi tehdä.

Käsityksemme mukaan hallituksen esitys Raha-automaattiyhdistyksen tuoton käyttämisestä valtion laitoksen rakentamiskustannuk-

siin kaventaa järjestöjen toimintamahdollisuuksia aikana, jolloin yleisesti korostetaan kansalaisten osallistumista ja aktiivisuutta oman elämänsä ja elinympäristönsä säätelijöinä. Se lisää järjestöjen toiminnalle jo aiemmin aiheutettuja taloudellisia vaikeuksia. Ehdotuksen toteuttaminen muuttaa myös Raha-automaattiyhdistyksen varainhankintatehtävän luonnetta: yhdistys ei enää olisi järjestöjen varainhankintaorganisaatio.

Toteamme myös, että hallituksen esityksen toteuttamisella kasvatettaisiin Raha-automaattiyhdistyksen jakamien investointiavustusten osuutta toiminta-avustusten kustannuksella. Hallituksen vuoden 1991 tulo- ja menoarvioesityksen lukujen 33. 92—95 perustelujen selvitysosan mukaan investointiavustusten osuus nousee kuluvan vuoden 47,8 %:sta vuonna 1991 54,8 %:iin. Toiminta-avustusten osuus laskisi vastaavasti 39,8 %:sta arviolta 33,9 %:iin.

Edellä esitetyistä syistä emme pidä hallituksen esityksen toteuttamista valiokunnan korjaamassakaan muodossa tarpeellisena ja taroituksenmukaisena.

Helsingissä 22 päivänä marraskuuta 1990

Timo Kietäväinen
Hannu Tenhiälä
Tytti Isohookana-Asunmaa

**Mauri Pekkari-
nen**
Matti Maijala
Timo Laaksonen

Seppo Kääriäinen
Kalevi Mattila
Juhani Vähäkangas